

Sygn. akt IV KK 616/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Malarski (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Patrycja Kotlarska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej,
w sprawie **P. C.**

skazanego w przedmiocie wydania wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 27 lutego 2020 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 19 kwietnia 2018 r., sygn. akt II Ka (...),

zmieniającego wyrok łączny Sądu Rejonowego w J.

z dnia 8 grudnia 2017 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P. w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Skazany **P. C.** wniósł o wydanie wyroku łącznego, łączącego kary orzeczone wyrokami:

- Sądu Rejonowego w J. z dnia 21 kwietnia 2015 r. (sygn. II K (...)) za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz art. 280 § 1 k.k. na karę łączną 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 3 lata, co do której to kary zarządzono jej wykonania prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w J. z dnia 24 kwietnia 2017 r. (sygn. II Ko (...));

- nakazowym Sądu Rejonowego w J. z dnia 12 października 2016 r. (sygn. II K (...)) za przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. na karę łączną 15 miesięcy ograniczenia wolności z zobowiązaniem do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym, którą to karę prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w J. z dnia 10 kwietnia 2017 r. (sygn. II Ko (...)) zamieniono na zastępczą karę pozbawienia wolności w wymiarze 225 dni;

- Sądu Rejonowego w J. z dnia 6 grudnia 2016 r. (sygn. II K (...)) za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. na karę 2 lat ograniczenia wolności z zobowiązaniem do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 32 godzin w stosunku miesięcznym, którą to karę prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w J. z dnia 15 maja 2017 r. (sygn. II Ko (...)) zamieniono na zastępczą karę pozbawienia wolności w wymiarze 360 dni.

Sąd Rejonowy w J. wyrokiem łącznym z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie II K (...) połączył wskazane wyżej kary i orzekł w ich miejsce karę łączną 3 lat pozbawienia wolności.

Orzeczenie to zaskarżone zostało apelacją obrońcy, w której podniesiono zarzuty naruszenia prawa procesowego i błędu w ustaleniach faktycznych w obszarze wysokości orzeczonej kary łącznej, co skutkowało wymierzaniem kary rażąco niewspółmiernie surowej.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2018r. w sprawie II Ka (...) dokonał zmiany zaskarżonego wyroku polegającej na tym, że:

- połączył wyroki Sądu Rejonowego w J. w sprawach sygn. akt II K (...) i sygn. akt II K (...) i wymierzył nową karę łączną w wysokości 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- umorzył postępowanie odnośnie wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w J. w sprawie sygn. akt II K (...).

Wyrok ten zaskarżył kasacją obrońca skazanego i podniósł w niej zarzuty rażącego naruszenia prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj.:

1/ art. 434 § 1 k.p.k. poprzez wymierzenie nowej kary łącznej w układzie procesowym sprawy, której wymiar finalnie okazał się dla skazanego mniej korzystny albowiem w wyniku zmiany orzeczenia skazany zobowiązany będzie odbyć dodatkowo 1 miesiąc i 11 dni kary niż gdyby orzeczenie Sądu I instancji nie zostało zmienione, w sytuacji, gdy został wniesiony środek odwoławczy jedynie na korzyść skazanego,

ewentualnie

2/ art. 434 § 1 k.p.k. w zw. z art. art. 577 k.p.k. poprzez brak zaliczenia w wyroku łącznym okresu odbytej kary z wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w J. z dnia 12 października 2016 r. (sygn. II K (...)) na poczet orzeczonej nowej kary łącznej.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Odwoławczego i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zasadny jest pierwszy z podniesionych w kasacji zarzutów. Natomiast zarzut alternatywny ocenić należy jako oczywiście bezzasadny, gdyż nie ma procesowej możliwości zaliczenia w wyroku łącznym na poczet kary łącznej okresu pozbawienia wolności wynikającego z kary, która nie podlegała łączeniu.

Słusznie natomiast obrona wskazała na naruszenie przy orzekaniu w postępowaniu odwoławczym zakazu *reformationis in peius*.

Bez względu bowiem na to, w jaki sposób łączone są wyroki lub też, w jakim zakresie sąd odwoławczy nie dostrzega możliwości ich połączenia, zobowiązany jest do respektowania kierunku środka odwoławczego wniesionego w rozpoznawanej sprawie.

Sytuacja skazanego może zatem ulec pogorzeniu tylko wówczas, gdy wniesiono na jego niekorzyść środek odwoławczy (dostrzegając pozostałe nakazy i ograniczenia wynikające z art. 434 k.p.k.).

W niniejszej sprawie apelację wniesiono jedynie na korzyść skazanego. Tymczasem kara łączna w wyroku łącznym Sądu Rejonowego wymierzona została w rozmiarze 3 lat pozbawienia wolności, zaś po zmianie tego wyroku przez Sąd Odwoławczy, wyniosła co prawda 2 lata i 6 miesięcy, lecz pozałączeniem pozostał wyrok, którym (po zamianie kary ograniczenia wolności) orzeczono karę 225 dni pozbawienia wolności. Suma kar podlegających wykonaniu (z pierwotnie łączonych trzech wyroków jednostkowych) wyniosła zatem 3 lata 1 miesiąc i 15 dni.

Tym samym, finalnie, wyrok Sądu Okręgowego spowodował faktyczne pogorszenie sytuacji skazanego, choć środek odwoławczy wniesiono wyłącznie na jego korzyść. Przy czym „*podwyższenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności, w sytuacji gdy wyrok Sądu I instancji został zaskarżony jedynie na jego korzyść, skutkuje rażącym naruszeniem przepisu art. 434 § 1 pkt 1 k.p.k., co ma istotny wpływ na treść orzeczenia* (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2018 r. w sprawie II KK 154/18).

Sąd Odwoławczy słusznie dostrzegł w niniejszej sprawie, że łączeniu podlegać mogły jedynie sprawy podlegające wykonaniu, a w konsekwencji, iż powinna nastąpić zmiana zaskarżonego wyroku i umorzenie tego postępowania odnośnie wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Jarosławiu w sprawie sygn. akt II K 1058/16, lecz jednocześnie powinien mieć na względzie i to, że kara z tego wyroku traktowana będzie jako wykonywana odrębnie.

W konsekwencji, respektując zakaz *reformationis in peius*, suma kar (łącznej i podlegającej odrębnemu wykonaniu) nie mogła przekroczyć wymiaru wynikającego z zaskarżonego wyroku łącznego – a więc 3 lat pozbawienia

wolności. Stąd, najwyższa możliwa do orzeczenia przez Sąd Odwoławczy kara łączna (w układzie procesowym niniejszej sprawy), nie mogła przekroczyć 2 lat 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Kierując się omówionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł o uchyleniu zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien ją rozstrzygnąć z poszanowaniem zasad wynikających z art. 434 k.p.k.